



არაკომერციული (არასამეწარმეო) ორგანიზაციების საქმიანობის სამართლებრივი და ბუღალტრული ასპექტები

ბუღალტრული ასპექტები
N5/2008

თანამედროვე მსოფლიო არაკომერციული, იგივე არასამეწარმეო (არამომგებიანი) ორგანიზაციების სიჭრელით გამოირჩევა, რომლებიც არასამთავრობო, საზოგადოებრივი თუ სამოქალაქო ორგანიზაციების სახელწოდებებითაა ცნობილი. ასეთ ორგანიზაციებს თითქმის ყოველ ფეხის ნაბიჯზე ვხვდებით - ეს იქნება პროფესიული ჯავშირები, თუ ასოციაციები, სპორტული ფედერაციები, სხვადასხვა სოციალურ საქითხებზე მომუშავე საზოგადოებრივი ორგანიზაციები (ე.წ. „ველფეარ“ ორგანიზაციები) და სხვ. არასამეწარმეო ორგანიზაციები მნიშვნელოვან როლს თამაშობენ საზოგადოებების ფორმირებასა და განვითარებაში. ამ ორგანიზაციების მიერ განეული მომსახურება საზოგადოების სწორედ იმ მოთხოვნილებებს აკმაყოფილებს, რომლებზეც სხვა სექტორებს ხელი ვერ, ან არ მიუწვდებათ. არაკომერციული ორგანიზაციები ელასტიურობითაც გამოირჩევიან - ისინი წარმატებით აკონტროლებენ ცალკეულ სფეროებს, იქნება ეს ჯანდაცვა, გარემოს დაცვა, კულტურა, მეცნიერება, უზარბონო ბავშვთა, მოხუცებულთა, ინვალიდთა, ყრუ-მუნჯთა და უსინათლოთა სოციალური უზრუნველყოფა თუ სხვა.



ლელა კატარია
ეკონომიკის მაგისტრი

ნებისმიერი ქვეყნის ცივილიზებული ფორმით განვითარებისათვის ხელსაყრელი გარემოს ჩამოყალიბებაში საზოგადოებრივ ორგანიზაციებს თავიანთი კვალიფიკაციით, ავტორიტეტითა და მიუკერძოებლობით მნიშვნელოვანი როლის შესრულება შეუძლიათ. „მესამე სექტორი“, როგორც მას ხშირად ეძახიან, შუამავალი რგოლის ფუნქციას კისრულობს საზოგადოებაში სოციალური ინვესტიციების მიზნობრივი განხორციელებისათვის. სწორედ ამიტომ, რომ თანამედროვე საზოგადოება სამოქალაქო ორგანიზაციების მრავალფეროვნებით ხასიათდება.

დღესდღეობით, მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყანაში ფუნქციონირებს ათასობით საზოგადოებრივი (არასამთავრობო) ორგანიზაცია, რომელთა რიცხვიც დღითიდღე იზრდება. ასეთი ტიპის ორგანიზაციები შეიძლება არსებობდეს როგორც ადგილობრივი არასამთავრობო ორგანიზაციების სახით, ასევე, საერთაშორისო არასამთავრობო

ორგანიზაციების სახითაც. ასეთი ტიპის ორგანიზაციები ვალდებულია იღებენ განახორციელონ საზოგადოებისთვის მნიშვნელოვანი, ასე ვთქვათ, „სასიცოცხლო ფუნქციები“. უფრო კონკრეტულად, მესამე სექტორი თავის თავზე იღებს პასუხისმგებლობას უზრუნველყოს იმ ფუნქციების შესრულება, რომლებიც მიუწვდომელია დანარჩენი სექტორებისათვის (სწორედ აქედან მოდის ტერმინი „მესამე სექტორი“).

საქართველოში მოქმედი კანონმდებლობის თანახმად, არაკომერციულ ორგანიზაციად მოიაზრება არასამეწარმეო მიზნებისათვის შექმნილი, წევრობაზე დაფუძნებული, წევრთა მდგომარეობაზე დამოკიდებული ან მისგან დამოუკიდებელი კერძო სამართლის იურიდიული პირი - საკუთარი ქონების მქონე ორგანიზაციული წარმონაქმნი, რომელიც თავისი ქონებით დამოუკიდებლად აგებს პასუხს, საკუთარი სახელით იძენს უფლე-





ბებსა და მოვალეობებს, დებს გარიგებებს და სამართლოში შეუძლია გამოვიდეს მოსარჩელედ და მოპასუხედ. მიუხედავად იმისა, რომ ასეთი ორგანიზაციის დანიშნულებას საზოგადოებრივი ცხოვრების ცალკეული სფეროს განვითარება წარმოადგენს, არაკომერციულ ორგანიზაციას, ამავე დროს, უფლება აქვს განახორციელოს დამხმარე ხასიათის სამეწარმეო საქმიანობა და მიიღოს მოგება, თუმცა, მოგება მთლიანად უნდა მოხმარდეს ორგანიზაციის არაკომერციული მიზნების განხორციელებას.

არაკომერციული ორგანიზაციების ბუღალტრული აღრიცხვის მარეგულირებელ ერთადერთ ნორმატიულ აქტად გვევლინება საქართველოს პარლამენტთან არსებული ბუღალტრული აღრიცხვის სტანდარტების კომისიის მიერ 2005 წლის 5 აპრილის №10 დადგენილებით დამტკიცებული „არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების ბუღალტრული აღრიცხვის დროებითი სტანდარტები და ბუღალტრული აღრიცხვის ანგარიშთა გეგმა“, თუმცა, ალტერნატივის სახით, არასამეწარმეო ორგანიზაციებს შეუძლიათ გამოიყენონ ასევე ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტებიც.

იქიდან გამომდინარე, რომ არაკომერციული ორგანიზაციების საქმიანობა განსხვავდება სამეწარმეო სექტორის სუბიექტების საქმიანობისგან, რაც გამოხატულებას ჰპოვებს შემოსავლების ფორმირებასთან დაკავშირებულ ისეთ სპეციფიკურ ოპერაციებსა და მოვლენებში, როგორებიცაა: გრანტები, შემოწირულობები, ქველმოქმედებები, სანევროები და ერთჯერადი შენატანები და ა.შ. შესაბამისად, ბუღალტრული აღრიცხვის წარმოებაც გარკვეული თავისებურებებით ხასიათდება.

ზოგადად, არაკომერციული ორგანიზაციის ფუნქციონირებისათვის საჭირო შემოსავლები წყაროების მიხედვით შეიძლება განვიხილოთ როგორც **საკუთარი და მოზიდული სახსრები**.

დაფინანსების საკუთარი წყარო ორგანიზაციის ფინანსური სტაბილურობის გარანტიაა, ვინაიდან, ამ შემთხვევაში, იგი ნაკლებადაა დამოკიდებული დონორებსა და მათ მრავალფეროვან მოთხოვნებზე. თუმცა, უნდა ითქვას ისიც, რომ **დღეისათვის საქართველოში, ორგანიზაციული განვითარების თვალსაზრისით, იშვიათი გამოწვევის გარდა, ყველაზე ძლიერი არასამეწარმეო ორგანიზაციებიც კი მნიშვნელოვნად არიან დამოკიდებულნი დონორების მიერ გაცემულ გრანტებზე**.

საერთოდ, არასამეწარმეო ორგანიზაციების საკუთარი ფინანსური რესურსების ფორმირების სამი ძირითადი წყარო არსებობს. ესენია: **სანევრო და განვერიანებისთვის საჭირო ერთჯერადი შენატანები, საქველმოქმედო ღონისძიებებიდან მიღებული სახსრები და ეკონომიკური საქმიანობიდან მიღებული შემოსავლები**.

ნობიდან მიღებული შემოსავლები.

*** სანევროები და ერთჯერადი შენატანები** - ნევრობაზე დაფუძნებული ორგანიზაციის საქმიანობა შესაძლებელია ითვალისწინებდეს სანევროების და ერთჯერადი შენატანების არსებობას, რაც ხშირ შემთხვევაში, ნევრი ფიზიკური და იურიდიული პირებისათვის განსხვავებული ოდენობით დგინდება. თუმცა, უნდა ითქვას ის, რომ სანევროებითა და ერთჯერადი შენატანებით მეტ-ნაკლებად სერიოზული რესურსის შექმნა მხოლოდ მრავალნევრიანი ორგანიზაციების ხვედრია. ამასთან, საქართველოში არაპერსპექტიულად ითვლება ისეთი მაღალი სანევროების და ერთჯერადი შენატანების დანერგვა, რომელიც საშუალებას მისცემდა ორგანიზაციას განხორციელებინა თავისი მიზნები. მიუხედავად ყველაფრისა, სანევროებითა და ერთჯერადი შენატანებით მიღებული მცირეოდენი თანხებიც კი შეიძლება ძალზე ეფექტურად იქნეს გამოყენებული — ორგანიზაციის სწორი მენეჯმენტის პირობებში.

ბუღალტრულ აღრიცხვაში, ზოგადად, განასხვავებენ სამი ტიპის სანევროს: **პერიოდულ სანევრო შენატანს, განვერიანებისთვის საჭირო ერთჯერად შენატანს და განსაკუთრებულ სანევრო შენატანს**. პირველი უკავშირდება ორგანიზაციის ნევრობისათვის აუცილებელ მიმდინარე გადასახდელებს, **მეორე** - ესაა ორგანიზაციის ნევრობის მსურველი პირის მიერ ორგანიზაციაში განხორციელებული ერთჯერადი ხასიათის შენატანი, ხოლო **მესამე** — ორგანიზაციის ნევრის მიერ თავისი სანევრო ვალდებულების შესასრულებლად ორგანიზაციაში განხორციელებული ერთჯერადი შენატანია, რომელიც ორგანიზაციის ნევრს ანიჭებს მუდმივი ნევრობის უფლებას, შემდგომი სანევრო ვალდებულების გარეშე.

განვერიანების ერთჯერადი შენატანები შემოსავლად აღიარდება პრეტენდენტის ნევრად მიღებისთანავე, ხოლო პერიოდული სანევრო შენატანები - გადახდის ვალდებულების წარმოშობისთანავე, შემდეგი გატარებით:

დ - ფული სალაროში/ფული საბანკო ანგარიშებზე

კ — სანევრო შენატანები 6110

რაც შეეხება განსაკუთრებულ სანევრო შენატანს, თავდაპირველად მისი აღრიცხვა ხდება წინასწარ შესრულებული სანევრო ვალდებულების სახით, ხოლო მისი შემოსავლად აღიარება ხდება ამორტიზაციის საფუძველზე — წრფივი მეთოდით, 10 წლის განმავლობაში. მოცემული ოპერაციები ბუღალტრულად გატარდება:

დ - ფული სალაროში/ფული საბანკო ანგარიშებზე

კ - განსაკუთრებული სანევრო შენატანები 4410;





პირველი წლისთვის დარიცხული შემოსავალი აისახება შემდეგნაირად:

**დ - განსაკუთრებული სანევრო
შენატანები 4410**

კ - განსაკუთრებული შემოსავლები 8110

*** საქველმოქმედო ღონისძიებებიდან მიღებული სახსრები** - საქველმოქმედო ტიპის ღონისძიება შეიძლება ატარებდეს სხვადასხვა სახის აქციის, მარათონის და ა. შ. ხასიათს. აღნიშნული მეთოდით გარკვეული ეფექტის მისაღწევად - რაც, პირველ რიგში, გულისხმობს თანხების სათანადო რაოდენობით მოზიდვას - აუცილებელია საქველმოქმედო ღონისძიება მიმართული იყოს როგორც მთლიანად საზოგადოებისათვის, ასევე პოტენციურ დონორთა ყურადღების მისაპყრობად.

საქველმოქმედო ღონისძიებებიდან მიღებული შემოსავლები ბუღალტრულად აისახება შემდეგნაირად:

**დ - ფული სალაროში/ფული საბანკო
ანგარიშებზე**

კ - სხვა საოპერაციო შემოსავლები 6190

შემოსავლის მიღების ეს გზა შესაძლებელია ეფექტური აღმოჩნდეს მხოლოდ რომელიმე კონკრეტული პროგრამის დასაფინანსებლად. რაც შეეხება მიმდინარე და ადმინისტრაციულ ხარჯებს, სასურველია, რომ სხვა უფრო სტაბილური შემოსავლის წყაროდან დაიფაროს, მით უფრო, რომ მოქმედი კანონმდებლობით არაკომერციულ ორგანიზაციებს აქვთ უფლება მიიღონ შემოსავლები მათ მიერ განხორციელებული ეკონომიკური საქმიანობიდან;

*** ეკონომიკური საქმიანობიდან მიღებული შემოსავლები** - საქართველოს კანონმდებლობით, ეკონომიკურ საქმიანობად მიიჩნევა ნებისმიერი საქმიანობა, რომელიც წარმართება მოგების, შემოსავლის, ან კომპენსაციის მისაღებად, მიუხედავად ასეთი საქმიანობის შედეგებისა. ამასთან, ვინაიდან არაკომერციული ორგანიზაციის საქმიანობა, როგორც ასეთი, ეკონომიკურ საქმიანობად არ მოიაზრება, საგადასახადო კოდექსით გათვალისწინებულია მთელი რიგი შეღავათები. ამავე დროს, თუკი არასამეწარმეო ორგანიზაცია განახორციელებს ეკონომიკურ საქმიანობას, ამ შემთხვევაში ის მოექცევა ჩვეულებრივ საგადასახადო პირობებში და ამ გზით მიღებული შემოსავლები დაექვემდებარება ჩვეულებრივი წესით დაბეგვრას. ბუნებრივია, ეს გამოიწვევს შესაბამის შედეგებს დაბეგვრის რეჟიმში. ასე, რომ ორგანიზაციამ თავად უნდა გადანაწილოს - რამდენად მიზანშეწონილი იქნება მისთვის ეკონომიკური საქმიანობის განხორციელება და შეძლებს თუ არა იგი ამ გზით სათანადო სახსრების მიღებას მიმდინარე თუ სხვა ხარჯების დასაფარად.

ეკონომიკური საქმიანობის განხორციელების შედეგად მიღებული შემოსავლები ბუღალტრულად აისახება შემდეგნაირად:

დ - ფული სალაროში/ფული საბანკო ანგარიშებზე ან

დ - სხვა მოკლევადიანი მოთხოვნები 1490

კ - სხვა არასაოპერაციო შემოსავალი 6290

პროდუქციის ან მომსახურების თვითღირებულება კი ჩამოინერება გატარებით:

დ - სხვა არასაოპერაციო შემოსავალი 6290

კ - სხვა მატერიალური ფასეულობა 1610 ან

კ - სხვა არასაოპერაციო ხარჯები 7190

რაც შეეხება გარე წყაროებიდან მიღებულ დაფინანსებას, ე.წ. „მოზიდულ სახსრებს“, უნდა ითქვას ის, რომ აღნიშნული ტიპის სახსრები საქართველოს პირობებში არასამეწარმეო (არაკომერციული) ორგანიზაციებისთვის დაფინანსების არც თუ იოლად ხელმისაწვდომ, მაგრამ რეალურ გზას წარმოადგენს. დაფინანსების გარე წყაროებს განეკუთვნება: შემოწირულობები როგორც ბიზნეს სტრუქტურებიდან, ასევე კერძო პირებიდან, გრანტები და სახელმწიფო დაფინანსება (სუბსიდია, გრანტები, სახელმწიფო შეკვეთა).

*** შემოწირულობა** - ქველმოქმედება მესამე სექტორის ორგანიზაციათა დაფინანსების შედარებით ნაკლებად გავრცელებული ფორმაა საქართველოში. შემოწირულობები შეიძლება მიღებულ იქნეს როგორც ბიზნეს სტრუქტურებიდან, ასევე კერძო პირებიდან. შემოწირულობების სახით მიღებული თანხა შესაძლებელია გამოიწვიოს იყოს როგორც რომელიმე კონკრეტული ღონისძიების დასაფინანსებლად, ისე გარკვეულ პრობლემზე ორიენტირებული არასამთავრობო ორგანიზაციის საპროგრამო ამოცანათა განსახორციელებლად. თუმცა, უნდა ითქვას ისიც, რომ მსგავსი პრაქტიკა ჩვენში არ არსებობს, რაც ძირითადად რამდენიმე ფაქტორის არსებობითაა განპირობებული. უმთავრესი მათ შორის სათანადო საკანონმდებლო ბაზის არარსებობაა ქველმოქმედებისთვის გარკვეული საგადასახადო შეღავათების დაწესებასთან დაკავშირებით, რასაც შეიძლება დაემატოს პოტენციურ ქველმოქმედთა მოკრძალებული რიცხვიც.

ბუღალტრული აღრიცხვის თვალსაზრისით, შემოწირულობების სახით მიღებული ფულადი აქტივები აისახება **შემოსავლებად** მათი მიღებისთანავე, ხოლო, არაფულადი აქტივები — **ფონდებად**, მათ განკარგვაზე უფლების მოპოვებისთანავე, შემდეგი გატარებებით:

დ - ფული სალაროში/ფული

საბანკო ანგარიშებზე

კ - შემოწირულობები 6120

ან

დ - ძირითადი საშუალებები

კ - გრძელვადიანი აქტივების

ფონდი 5220/5320

*** გრანტები** - გვევლინება დაფინანსების უპირველეს და უმეტეს შემთხვევაში, ერთადერთ წყაროდ, რომელმაც, შეიძლება ითქვას, ძლიერი სტიმული მისცა მესამე სექტორის ორგანიზაციების შექმნასა და განვითარებას საქართველოში. მოქ-





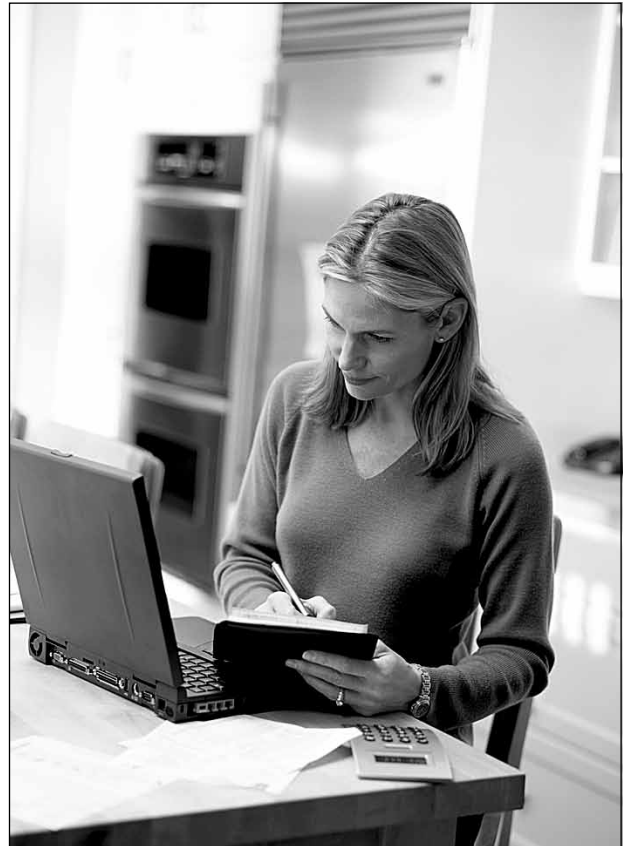
მედი კანონმდებლობით „გრანტი არის გრანტის გამცემის (დონორის) მიერ გრანტის მიმღებისათვის უსასყიდლოდ გადაცემული მიზნობრივი სახსრები ფულადი ან ნატურალური ფორმით, რომლებიც გამოიყენება კონკრეტული ჰუმანური, საგანმანათლებლო, სამეცნიერო-კვლევითი, ჯანმრთელობის დაცვის, კულტურული, სპორტული, ეკოლოგიური და სოციალური პროექტების, აგრეთვე სახელმწიფოებრივი ან საზოგადოებრივი მნიშვნელობის პროგრამების განხორციელებისათვის“. ამასთან, გრანტად არ შეიძლება ჩაითვალოს სამენარმეო და პოლიტიკური მიზნების მისაღწევად გაცემული სახსრები.

გრანტების შესახებ საქართველოს კანონით, გრანტის გამცემი, იგივე დონორი, შეიძლება იყოს:

– საერთაშორისო საქველმოქმედო, ჰუმანიტარული და სხვა საზოგადოებრივი ორგანიზაციები (მათ შორის საერთაშორისო სპორტული ასოციაციები, ფედერაციები და კომიტეტები); საფინანსო-საკრედიტო ინსტიტუტები; უცხოეთის ქვეყნების მთავრობები და მათი წარმომადგენლობები; უცხოეთის ცალკეული სამენარმეო იურიდიული პირები თუ გრანტის მიმღებია სახელმწიფო ან საქართველოს მთავრობა; უცხოეთის ცალკეული არასამენარმეო იურიდიული პირები; – საქართველოს ის არასამენარმეო იურიდიული პირი, რომლის ძირითადი სანესდებო მიზანია ქონების დაგროვება საქველმოქმედო, სოციალური, კულტურული, საგანმანათლებლო, სამეცნიერო-კვლევითი ან საზოგადოებრივად სასარგებლო სხვა საქმიანობის ხელშეწყობისათვის.

მიუხედავად იმისა, თუ ვინ იქნება გრანტის გამცემი, კანონის თანახმად, მისი მიღება უნდა განხორციელდეს გრანტის გამცემსა და გრანტის მიმღებს შორის წერილობით გაფორმებული ხელშეკრულების საფუძველზე. გრანტის ხელშეკრულება აუცილებელია შეიცავდეს მონაცემებს გაცემის მიზნების, მოცულობის, მიმართულებებისა და სახსრების ათვისების ვადების შესახებ.

გრანტებთან დაკავშირებით მნიშვნელოვანია განისაზღვროს ორი ამოსავალი ტერმინი: **მიზნობრივი შემოსავლები და მიზნობრივი დანახარჯები**. არაკომერციული ორგანიზაციის მიერ გრანტების სახით მიღებულ შემოსავლებს უნდა ემთხვეოდეს აღნიშნული თანხის გასავლები. თუმცა, ეს სავსებით არ ნიშნავს იმას, რომ მთელი მიზნობრივი თანხები წლის ბოლოსთვის გახარჯული უნდა იყოს, პირიქით, შესაძლებელია იმგვარი სიტუაციის არსებობაც, როცა მიზნობრივი პროგრამები გათვლილია რამდენიმე წელზე. ამ შემთხვევაში, მიზნობრივი სახსრების ხარჯვა განხორციელდება პროგრამის მიმდინარეობის მთელი პერიოდის მანძილზე, თუმცა, უნდა ითქვას, რომ გრანტის სახით კონკრეტული მიზნებისათვის მიღებული სახსრები მხოლოდ ამ მიზნებისათვის უნდა გაიხარჯოს.



მიზნობრივი დანიშნულების შეცვლა მხოლოდ დონორის წერილობითი თანხმობის შემთხვევაშია შესაძლებელი. თუ წერილობითი თანხმობა ვერ იქნა მიღებული და გრანტის ხელშეკრულებით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული, სახსრები უკანვე უნდა იქნეს დაბრუნებული.

გრანტებთან დაკავშირებით შეიძლება აღინიშნოს შემდეგი:

– არასამენარმეო ორგანიზაციას შეიძლება ჰქონდეს ერთზე მეტი მიზნობრივი პროგრამა, შესაბამისად, პროგრამების რეალიზაციის პერიოდები შეიძლება განსხვავებული იყოს;

– არაკომერციულმა ორგანიზაციამ მიზნობრივი პროგრამის ბიუჯეტი უნდა შეუთანხმოს მხოლოდ დონორებს (გრანტის გამცემებს).

ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტებით „გრანტი არ უნდა იქნას აღიარებული მანამ, სანამ არ იარსებებს დამაჯერებელი რწმენა იმისა, რომ: საწარმო შეასრულებს მასთან დაკავშირებულ პირობებს; და გრანტი იქნება მიღებული“.

გრანტის მიღების შემთხვევაში გვექნება გატარებები:

დ - ფული სალაროში/ფული საბანკო ანგარიშებზე

კ - ფონდები 5110/5210/5310 (ფულადი სახსრების მიღებისას)

ან:



დ - ძირითადი საშუალებები
კ - გრძელვადიანი აქტივების
ფონდი 5220/5320

შეიძლება ითქვას, რომ ამორტიზებადი აქტივების შემთხვევაში გრანტის შემოსავლად აღიარება ხდება ნაწილ-ნაწილ, ცვეთის შესაბამისად, არა-ამორტიზებადი აქტივების შემთხვევაში (როგორიცაა: მიწა და ა.შ.) კი გრანტის მიღების სანაცვლოდ ორგანიზაციისგან მოითხოვება გარკვეული ვალდებულების შესრულება. აქედან გამომდინარე, გრანტის აღიარება შემოსავლის სახით ხდება ამ ვალდებულების შესრულების შესაბამისად.

გრანტის ხელშეკრულებით გათვალისწინებული პირობების შეუსრულებლობის შემთხვევაში შეიძლება დღის წესრიგში დადგეს მათი უკან დაბრუნების საკითხი. გრანტის დაბრუნების შემთხვევაში, ხდება კაპიტალის შემადგენლობიდან (ფონდების ანგარიშიდან) მისი ჩამოწერა უკუგაბატარებით:

დ - ფონდები 5110/5210/5310
კ - ფული სალაროში/ფული საბანკო
ანგარიშებზე

(ფულადი სახსრების შემთხვევაში)
ან:

დ - გრძელვადიანი აქტივების
ფონდი 5220/5320
კ - ძირითადი საშუალებები
(არაფულადი სახსრების შემთხვევაში)

* **სახელმწიფო დაფინანსება** - სახელმწიფო მსოფლიოს ბევრ ქვეყანაში წარმოადგენს არაკომერციული (არასამეწარმეო) ორგანიზაციების შემოსავლების ფორმირების ერთ-ერთ ძირითად წყაროს. საერთოდ, მსოფლიო პრაქტიკაში განასხ-

ვავებენ საზოგადოებრივი ორგანიზაციების დაფინანსების შემდეგ ალტერნატიულ მოდულებს:

- **ერთპროცენტიანი მოდელი** — როდესაც გადასახადის გადამხდელების მიერ გადახდილი გადასახადებიდან ერთი პროცენტი მიიმართება არაკომერციული ორგანიზაციების დასაფინანსებლად;

- **სახელმწიფო სუბსიდიები და გრანტები** — როდესაც სახელმწიფო არაკომერციულ ორგანიზაციებზე გასცემს თანხებს სუბსიდიის ან გრანტების სახით;

- **სახელმწიფო შესყიდვები** — როდესაც სახელმწიფო საქონლისა და მომსახურების (ძირითადად, სოციალური ხასიათის მომსახურებების) შეძენას ახორციელებს არაკომერციული ორგანიზაციებისგან.

ჩვენდა სამწუხაროდ, უნდა ითქვას ის, რომ საქართველოში სახელმწიფოს მიერ საზოგადოებრივი ორგანიზაციების დაფინანსების წილი მიზერულია. დღევანდელი საქართველოს სინამდვილეში არაკომერციულ ორგანიზაციებს ნაკლებად მიუწევდათ ხელი სახელმწიფოს ფულად დახმარებებსა და დაფინანსების წყაროებზე. ეს იმიტომ, რომ ქვეყანა ჯერ კიდევ ეკონომიკური ტრანსფორმაციის პროცესში იმყოფება, არ არსებობს შესაბამისი საკანონმდებლო გარემო, სახელმწიფო სათანადო დონეზე ვერ უზრუნველყოფს მოსახლეობის ელემენტარული სოციალური თუ საყოფაცხოვრებო მოთხოვნილებების დაკმაყოფილებას, რომ ალარაფერი ვთქვათ მაღალ მატერიალურ, არ არსებობს არც იმის საშუალება, რომ სახელმწიფომ ესა თუ ის პროექტი დააფინანსოს, განსხვავებით საზღვარგარეთის ქვეყნებისგან, სადაც ნებისმიერი ხელისუფლების პრეროგატივად მესამე სექტორის განვითარებისათვის ხელშეწყობა და მატერიალური მხარდაჭერის აღმოჩენა ითვლება.

ვინაიდან, არასამეწარმეო სექტორის არსებობას საქართველოში არც თუ ისე დიდი ხნის ისტორია გააჩნია, შესაბამისად, მოუწესრიგებელია არაკომერციული ორგანიზაციების საფინანსო-სამეურნეო საქმიანობასთან დაკავშირებული ურთიერთობებიც, რაც სათანადო საკანონმდებლო ბაზისა და მეთოდოლოგიის არარსებობაში გამოიხატება. ეს, უპირველეს ყოვლისა, განპირობებულია იმით, რომ თანამედროვე მსოფლიოსთვის კარგად ნაცნობი და ჩვენთვის ჯერ კიდევ უცხო სტრუქტურული ერთეულის არსებობისთვის შესაბამისი ნიადაგი ჯერჯერობით არ არსებობს. სწორედ ამიტომ, მიმდინარე ეტაპზე სახელმწიფომ რაც შეიძლება მეტი ყურადღება უნდა დაუთმოს არასამეწარმეო სექტორის განვითარებას - კანონიერების ჩარჩოში მოქცევით, ამ სფეროში მისი მხრიდან დაფინანსების გაზრდით და აღრიცხვა-ანგარიშგების მოწესრიგებით, რამაც შეიძლება ბიძგი მისცეს საზოგადოებრივი სექტორის განვითარებას, რაც საბოლოო ჯამში, სამართლებრივი სახელმწიფოს ჩამოყალიბებას შეუწყობს ხელს.

